

Yksityisliittymän kunnossapito

Yksityisliittymän kunnossapidolla vaikutetaan tien kulkukelpoisuuteen ja tiellä liikkujien liikenneturvallisuuteen. Liittymällä on järjestetty kulkuyhteys maantieltä yksityistielle tai asuin-, liike- tai lomakiinteistölle. Kyseessä voi olla myös metsä- tai maatalouskäyttöön tarkoitettu liittymä.

Huonokuntoinen yksityisliittymä heikentää sekä yksityistien että maantien kulkukelpoisuutta. Erityisesti liittymärumpujen toimivuudella on suuri merkitys tien kunnolle. Jos rumpu ei johda vettä, jää vesi seisomaan ojaan ja tunkeutuu sieltä tierakenteeseen. Vesi vaurioittaa tierakennetta aiheuttaen esimerkiksi kuoppia, routaheittoja ja tien kuntoa nopeasti rapistavia halkeamia.

Maantiellä kulkijoiden ja liittymästä tulijoiden turvallisuuden vuoksi liittymässä pitää olla hyvä näkyvyys.

Tien pinnan puhtaudella on merkitystä tiellä liikkujien turvallisuuteen. Pihalta, metsästä tai pellolta liittymän kautta tielle kulkeutunut irtoaines voi aiheuttaa vaaratilanteita tiellä liikkujille.

Liittymän omistajan velvollisuus on pitää liittymänsä kunnossa kaikilta osin.

(Kuva: Raija Kreuzer, rumpukuva: Oili Kataja)

Rumpujen kunnossapito

Kunnossapidolla tarkoitetaan rumpujen aukaisua ja toimivuuden varmistamista. Kun rummun omistaja toimii riittävän ajoissa, selviytyy hän kunnossapidosta useimmiten hyvinkin yksinkertaisilla keinoilla ja pienillä kustannuksilla.

Liittymän haltijan pitää tarkistaa, että rummun päät ovat näkyvissä eikä maa-ainesta tai roskia ole kertynyt estämään vesien virtaamista rummussa. Liettynyt rumpu pitää puhdistaa. Liettymistä voi estää tekemällä rummun päihin lietepesät.

Talvella rumpujen jäätyminen aiheuttaa omat haasteensa. Rummun pitää toimia myös talvella. Jos rumpu jäätyy ja sulamisvedet eivät pääse virtaamaan eteenpäin, valuvat vedet tielle. Yön aikana tien pinnalle valunut vesi jäätyy ja syntyy ns. paannejää. Tiellä liikkujille tällaiset äkillisesti esiintyvät jäiset kohdat aiheuttavat onnettomuusriskin. Liittymän haltijan vastuulla on jäätyneen rummun avaus.

Rumpujen jäätymisriskiä pienennetään rakennusvaiheessa siten, että rumpu rakennetaan riittävän kokoiseksi ja riittävään kaltevuuteen. Kaltevasta rummusta vesi kulkeutuu pois eikä jää muodostamaan rumpuun jäätä. Jos rummun kaltevuutta ei ole mahdollista korjata, voidaan ongelmapaikoissa asentaa syksyllä rumpuun päistään tulpattu letku, johon rummun jäädyttyä johdetaan kuumaa vettä tai höyryä. Lyhytaikaisten kevättulvien aiheuttamien vahinkojen torjuntaan voidaan käyttää halkaisijaltaan 200...300 mm tulvapatkea, joka sijoitetaan vanhaa rumputta ylemmäksi. Syksyllä ennen lumen sataamista voi rumpujen päät suojata havuilla tai eristelevyllä.

Jos maantien varressa oleva rumpu on jäänytynyt ja sulamisvesiä on paljon liikkeellä eikä rumputa saada omin konstein vetämään, voi rummun omistaja olla yhteydessä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus). ELY-keskuksen kautta voi tiedustella aukaisuun soveltuvan kaluston tilaamista paikalle. Sama pätee tilanteessa, jossa rumpuun on kulkeutunut runsaasti sen toimimista estävää lietettä. Toimenpiteistä aiheutuneista kustannuksista vastaa liittymän haltija.

Jäätynyt rumpu estää veden virtaamisen ojassa ja vedet valuvat tielle. (Kuva: Timo Saarenketo)

Mikäli veden virtaus estyy pitkään, imeytyy vesi tierakenteeseen aiheuttaen esim. routaheittoja. (Kuva: Timo Saarenketo)

Tierakenteeseen imeytyneen veden aiheuttamia kuoppia. (Kuva: Raija Kreutzer)

Yksinkertaiset keinot ovat usein parhaita myös rummun aukaisussa.

(Kuva: Jaakko Rahja)

Rumpujen uusiminen

Rumpu pitää uusida, jos sen kunto on niin huono, ettei sitä enää ole mahdollista saada toimivaksi. Rummun uusiminen on tarpeen esimerkiksi silloin, kun

- rummun päät ovat nousseet ja keskikohta on painunut
- rumpuputket ovat irronneet toisistaan, rummusta on irronnut kappaleita tai teräsrumpu on ruostunut puhki; varsinkin betoniputket saattavat liikkua, jolloin tiehen voi tulla jopa reikä
- rummun koko on liian pieni sen läpi kulkevaan vesimäärään nähden; liittymärummun halkaisijan . pitää olla vähintään 300 mm, suositeltavaa on käyttää 400 mm rumpuputkea.
- rumpu on liian lyhyt

Uuden rummun rakentamista koskevat samat ohjeet kuin kokonaan uutta liittymää rakennettaessa. Usein liittymä on rakennettu useita vuosia sitten. Liittymän omistajalla ei välttämättä ole käytettävissä aikoinaan myönnettyä liittymälupaa rakentamisohjeineen esimerkiksi kiinteistön omistajan vaihtumisen vuoksi. Tällöin kannattaa olla yhteydessä ELY-keskukseen rakentamisohjeiden saamiseksi.

Rummun uusiminen vaatii yleensä riittävän kokoisen kaivurin, joten työ onnistuu kätevimmin tietä kunnossapitävältä urakoitsijalta. Kustannuksista vastaa liittymän haltija.

Kaivutöiden yhteydessä on aina noudatettava erityistä varovaisuutta. Tiealueella on usein maahan sijoitettuja kaapeleita tai putkia. Osa kaapeleista saattaa olla jännitteellisiä sähkökaapeleita, joiden vahingoittuminen aiheuttaa hengenvaaran. Työn yhteydessä muiden putkien tai kaapeleiden rikkoutumisesta aiheutuu harmia vähintäänkin korjauskustannusten muodossa. Ennen kaivutöiden aloittamista onkin aina selvitettävä kaapelien ja putkien sijainti. Sijaintitietoja voi tiedustella Johtotieto Oy:stä.

Hengenvaara
Livsfara

Maanteiden perusparantamisen yhteydessä tienpinta usein nousee sen verran, että yksityisliittymien rummut joudutaan uusimaan. Näissä tapauksissa liittymä vastaa rummun hankkimisesta tai kustannuksista ja tienpitäjä vastaa työkuukustannuksista.

Perusparantamishankkeista julkaistaan kuulutus kunnan yleiseen tiedottamiseen käyttämässä sanomalehdessä. Jos hankkeesta järjestetään yleisötilaisuus, kaikkia asianosaisia kehoitetaan osallistumaan tilaisuuteen ja kertomaan muun muassa liittymäänsä tarvittavista muutoksista.

Liittymän näkemäalue

Liittymästä on oltava esteetön näkemä maantielle ympäri vuoden. Kesällä vesakot on raivattava ja korkea heinäkasvillisuus niitettävä. Talvella liittymien näkemäesteesi kasautuvia lumivalleja on madallettava. Maantieliittymissä vaadittavien näkemäalueiden mitoitus on esitetty liittymäluvassa.

Liittymien muu kunnossapito

Ehdot liittymän rakenteelle ja kunnossapidolle on kerrottu liittymäluvassa. Liittymän on muun muassa oltava sellainen, etteivät yksityistien tai piha-alueen sulamis- ja sadevedet valu maantielle. Yksityisliittymän päällystetyn osan (ns. lipan) tekeminen ja puhtaanapito kuuluvat liittyjälle. Maantien päällystystyön yhteydessä tienpitäjä uusii lipan päällysteen kustannuksellaan. Liittymän kautta ei saa kulkeutua irtokiviä maantielle.

Myös maanteiden aurauksen tai talvihöyläyksen yhteydessä yksityisliittymään kertyneiden lumi- tai jääpalteiden poistaminen kuuluu liittymän haltijalle. Lumia ei saa aurata yksityistieltä tai kiinteistöltä maantielle.

LISÄTIETOJA

www.liikennevirasto.fi/ohjeluettelo > Yksityiset väylät > Yksityiset tiet
www.ely-keskus.fi
www.tieyhdistys.fi

YHTEYDENOTOT

Liikenteen asiakaspalvelu

0206 90300 asiakaspalvelu (ma–pe klo 9–16)
neuvonta ja palautteet
0206 90301 kundservice (må–fre kl. 9–16)

Tienkäyttäjän linja 0200 2100

Ilmoitukset tiestön kunnosta ja liikenteen ongelmista, avoinna 24 h/vrk

Kunnossapito on yhteispeliä

Liittymän omistajalla on vastuu. Yksityisen liittymän kunnossapitovastuu on kirjattu lakiin. Maantielain 38 §:n mukaan yksityisen tien pitäjä on velvollinen pitämään liittymänsä kunnossa tienpitäjän ohjeiden mukaan niin, ettei siitä ole vaaraa liikenteelle eikä haittaa maantien kunnossapidolle. Vesilain 5 luvun 7–8 § mukaan oja on pidettävä kunnossa niin, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheudu vahingollista vettymistä tai muuta edunmenetystä; esimerkiksi kun vesi makaa sivuojaissa ja tunkeutuu maantien rakenteisiin.

Yksityiselle liittymälle, joka liitetään maantiehen, pitää aina olla ELY-keskuksen lupa. Liittymän käyttötarkoituksen muuttuessa, esimerkiksi asuin- ja kiinteistöliittymästä elinkeinonharjoittajan liittymäksi, tarvitaan lupa. Luvasa annetaan ohjeet, miten ja mihin liittymä rakennetaan.

Muillakin toimijoilla on vastuita. Maanteiden kunnossapidosta vastaavat Liikennevirasto ja ELY-keskukset. Käytännössä kunnossapitotyön tekevät alueelliset urakoitsijat. Urakoitsijoiden vastuulla on seurata rumpujen toimivuutta ja tarvittaessa ilmoittaa liittymän haltijalle liittymärummun toimimattomuudesta. Urakoitsija myös tiedottaa suunnitelluista ojitustöistä sekä mahdollisista liittymien korjauksista ojituksen kohteena olevan alueen maanomistajille.

KIRJALLISUUTTA

Esko Hämäläinen ja Jaakko Rahja (toim.):
Yksityistien kunnossapito. Kunnossapitotöiden suunnittelun ja toteuttamisen perusteet;
Suomen Tieyhdistys 2012

Esko Hämäläinen: Yksityistien parantaminen;
Suomen Tieyhdistys 2010

Taina Rantanen, Jouni Turunen, Antero Nousiainen:
Vähäliikenteisten teiden kuivatus, ominaispiirteet ja kunnostaminen; Tiehallinnon selvityksiä 65/2005